

GALTERUS AB INSULIS

MAGALONENSIS EPISCOPUS

ET

LIETBERTUS ABBAS SANCTI RUFFI.

NOTITIA HISTORICA IN GALTERUM.

(Gall. Christ. nov., t. VI, p. 745.)

Gothofredum proxime exceperit Galterus, ex Insulis A decim solidis Melgoriensibus assertis ex arch. Gellonensi. Eo circiter tempore Guillelmus dominus Montispessulani fidei sacramentum dixit Galtero, cui anno 1111 Eleazarus de Castris ecclesiam S. Martini de Cretio, quartam partem decimaram S. Michaelis de Agusanicis, et quæ prius Gothofredo dimiserat, concessit. Concilio Viennensi adfuit Galterus anno 1112. Guillelmus de Fabricis largitus est anno eodem mediante Galtero ecclesiæ Sancti Baudilii podium in quo sita ecclesia, et quidquid habebat in valle Carreria. Ato de Cornone medietatem decimæ S. Michaelis de Grimiano Gellonensibus solvit in manibus Galteri v Idus Maii, anno 1113. Guillelmus Monspelii dominus contra paganos ad expugnandam insulam Majoricam pergens, testamentum condidit anno 1114, de consilio ejusdem episcopi, cui et Ecclesiæ Magalonensi totam villam Montispessulani, quæ erat antiquitus allodium sancti Petri Magalonensis ecclesiæ, et totum feudum quod habebat ab episcopo in parochia S. Firmini et S. Dionysii de Montepelyreto, et alia domina legavit. Testamento subscripsit Galterus; cui exemplar custodiendum commisit Guillelmus. A Petro Bernardi Helenensi episcopo ascitus fuit anno eodem ut finem simul imponerent diuturnæ controversiæ, quæ inter monasteria Cuxanense et Arulense inerat propter ecclesiam S. Petri de Turriliis. Circa idem tempus Pontius Raimundi Galtero restituit quidquid in ecclesia Sancti Stephani de Piniano habebat. Ademarum de Montearnaldo eidem reliquit ecclesiam de Senteiranicis, Petrus de Salsas ecclesiam de Casa veteri et feudum in Gigeano pro quatuor libris Melgoriensibus eidem oppigneravit. Receipt hominia Guillelmi Ribaute, Dalmatii filii et Raimundi de Castris pro castro de Gigeano. Bernardus comes uxorque Guillelma cœmeterium et stare ei reddiderunt juxta ecclesiam S. Romani de Melgorio. Eleazarus de Monterotundo communiæ sedis Magalonensis

ecclesiam S. Egidii de Fisco pro l. solid. Melgor. in manibus Galteri dereliquit. Recensetur inter præsules qui anno 1115 ecclesiam Cassianensem consecrarunt, cujus altare SS. apostolis Petro et Paulo, Andree, Jacobo et S. Fidei ab ipso solemniter dictum. L. Vivariensis et A. Avenionensis episcoporum rogatu Stephano Casæ Dei abbati concessam jam a decessore ecclesiam Sancti Vincentii de Junquariis confirmavit an. 1116, adjunxitque ecclesias Sancti Petri de Portiano et de Caucone. Approbavit anno 1118 ædificationem ecclesiæ Murlensis. Conci-Tolosano adfuit, ubi judicio a Calixto II pro Anianensibus lato Idibus Julii anno 1119 subscripsit. Ad eundem revocat annum Gariellus Templariis a Guillelmo Monspelii ad Sonariæ suburbium erectam ædem, dicatamque a Galtero ecclesiam B. Mariæ de Lezes, nunc vero Sancti Joannis Magni, quæ postea in præceptoriam domum commutata est: at non animadvertit vir doctus Templarios in Occidentem non penetrasse ante annum 1128. Cum plurimis episcopis subscripsit Galterus bullæ a Calixto II datæ 11 Id. Julii 1120 pro monasterio Electensi. Memoratur in charta Raimundi de Cornone et Ricardæ uxoris pro monasterio Gellonensi VIII Id. Decem. an. 1121. Eodem anno Guillelmus Montispessulani dominus ecclesiæ Magalonensi testamento legavit moriens vasa sua omnia argeutea. Anno 1122 Galterus astitit conventui habito apud Caslarum in diocesi Leutevensi, ubi ipsius judicio finita fuit, quæ monachos Juncellenses inter et Conchenses inerat controversia super ecclesia de Casulis. Discordantes Guillelmum Monspeliensem et comitem Melgorii cum magna eloquentia suavitateque præditus componere non posset Galterus, ad Calixtum II pontificem scribit, qui anno 1124 Petrum archiepiscopum Viennensem, Hugonem Gratianopolitanum, Hildegarium Tarraconensem, et Artaldum Carpentoracensem induxit, ut cum Galtero has consopirent inimicitias. Arbitri itaque electi in ecclesia Sancti Martini de Cretio die Sabbati 9 Maii anno 1125, Galteri pontificatus an. XXII, convenerunt, ubi quæcunque comitem inter et toparcham controvertébantur definire, et Guillelmo auctores fuere, ut Bernardo fidei sacramentum diceret. Hanc definitionem mandat Galterus Roberto præposito Insularum epistola, in qua se ipsum S. R. E. legatum nuncupat, quo forte titulo a summo pontifice fuerat coonestatus, ut judicio inter comitem et toparcham ferendo præset. Hoc adhuc nomine Casadenses excommunicavit, qui litem adversus Anianenses repetierant circa ecclesiam de Gordanicis. Iisdem etiam suadentibus arbitris Guillelmus fidei sacramentum quod abuebat Galtero exhibuit, ut liquet ex actis consulam a Gariello citatis.

¶ Eo circiter tempore quod muneris pastoralis et

A legationis curis præpeditus præstare nondum potuerat, promissos tandem duobus in libris, non quidem scripsit, ut apud Trithemium, sel vulgavit *Flores psalmorum* a Lietberto canonico S. Petri apud Insulas et postea abbate Sancti Rufi collectos, et misit ad Robertum ejus consanguineum præpositum insulanum, cæterosque ejusdem ecclesiæ canonicos. Ipsi quoque non inelegantes ad diversos epistolas ascribit Trithemius, aliaque nonnulla. Denique cum abbas Anianensis synodus Magalonensibus adesse recuset, re per episcopum ad Honorium II tunc in cathedra S. Petri sedentem, delata, archidiaconum et præcentorem Agathensis Ecclesiæ commisit summus pontifex bulla data Laterani 11 Kalendas Junii, pontificatus anno V, Christi 1129, qua per legatos significata, Petrus Anianensis abbas Galtero episcopo ante altare Sancti Bricii obedientiam secundum Deum promisit, nonnullisque cessit ecclesiis, ac vicissim episcopus cum assensu canonicorum Anianensi monasterio ecclesiam sanctæ Mariæ de Roveto tradidit, aliasque cum abbate prædicto permutavit, quemadmodum habetur in instrumento veteri apud Gariellum. Hanc autem in vitam non multo post concordiam e vivis excessisse Galterum necessum est: Raimundus enim ejus successor jam præerat mense Augusto, ut mox videbimus. Defunctus autem sepe litur eodem quo decessor Gothofredus positus fuerat loco, ut constat ex carminibus infra subjiciendis: unde concludit Gariellus sub finem vitæ decessorum præsulum pietatis æmulum Palæstinam petiisse Galterum, ibique diem ultimum obiisse, et in monte Peregrino eodem quo decessor tumulo conditum: at cum prius non constet, et a quibusdam in dubium revocetur, ut jam diximus, posterius incertum manet, et fidem omnem superat propter exiguum et breve temporis spatium. In veteri necrologio Magalonensis ecclesiæ legitur: *Prima die Lunæ post synodum Paschæ tenetur capitulum facere missam pro anima D. Galteri Magalonensis episcopi*. Ejus obitus assignatur ad Nonas Decembris in Necrologio Sancti Egidii asservato in bibliotheca Fr. Prædicatorum Chamberiacensi, ubi dicitur monachus Molismensis, quod nullibi adhuc reperi. De Galtero vetus quoque musa apud Verdalam cecinit.

D Illi Galterus succedit filius ejus,

Filius obsequio, filius officio,

Doctus, et astutus, per versus (1) clarus, acutus,

Magnus consilio, magnus et eloquio,

Corpore sincerus, et religione severus,

Impatiens sceleris, compatiens miseris,

Normæ cultores, et nostros auxit honores,

Crevit thesaurus, fabrica, fama, domus.

Inde sequens tristi vestigia sorte magistri

Interiit, positus quo pater ante suos.

(1) Hoc forsitan deceptus loco confundit doctissimus Pagi Galterum nostrum cum Galterio de Castel-

lione celebri poeta, qui sæculo XIII florebat. Alii autem legunt *percomis*.